

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR TIDAHOLMS KOMMUN

2002:46

RIKTLINJER FÖR AVTAL OM VÅRDNAD, BOENDE OCH UMGÄNGE

Antagna av kommunfullmäktige 1999-05-31.

Allmänt

Förändringarna i föräldrabalken, FB kap 6, 6§, 14a§ och 15a§ ger föräldrar möjlighet att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge.

För ett formellt giltigt avtal krävs det att avtalet skall vara skriftligt, vara nedtecknat av båda föräldrarna samt vara godkänt av socialnämnden. Detta avtal är sedan juridiskt bindande, vilket innebär att det är verkställbart. För att ett avtal skall kunna verkställas krävs det att det är klart och tydligt. Om någon av parterna bryter avtalet söks verkställighet hos länsrätten. Avtalet börjar gälla från den tid socialnämnden godkänt detta. Avtal kan ändra tidigare domstolsavgörande, tidigare eller formalisera en icke formaliserad uppgörelse.

När socialtjänsten överväger att godkänna ett avtal gällande vårdnad, boende eller umgänge, skall detta göras utifrån barnets bästa FB 6 kap 2a§ och i de fall som barnet uppnått tillräcklig mognad skall det ha möjlighet att själv framföra sin vilja FB 6 kap 2b§. Avtal kan endast skrivas om föräldrarna är ense om dess innehåll. Delegation: samordnare.

Socialnämnden får inte ändra på innehållet i avtalet utan uppfyller det inte kraven skall detta påtalas. Vill inte föräldrarna ändra avtalet skall detta inte godkännas. Delegation: IFO-chef.

Beslutet kan inte överklagas utan är de inte nöjda med nämndens beslut kan de vända sig till tingsrätten.

Förvaring av handlingarna:

- handlingarna skall registreras på barnen och förvaras så att de kan återfinnas. Det bör finnas ett separat sökregister med tillhörande personakt.

Vad som skall sparas i personakten:

- godkända avtal i original.
- överenskommelse om resekostnader i original.
- handlingar som inkommit till nämnden.
- nämndens noteringar t ex en avprickad checklista.
- icke godkända avtal.
- motiv till beslut att icke godkänna avtal.
- notering om expediering av godkända avtal.

Avtal om vårdnad

En av förutsättningarna för att föräldrarna skall kunna träffa avtal om vårdnad är att en av föräldrarna har vårdnaden eller att föräldrarna har gemensam vårdnad. Föräldrar kan avtala om gemensam vårdnad och socialnämnden skall då godkänna detta om det inte är uppenbart att det är oförenligt med barnets bästa. Föräldrar som har gemensam vårdnad kan även avtala om att en av föräldrarna skall ha enskild vårdnad och ett sådant avtal skall socialnämnden godkänna om det som har överenskommits är till barnets bästa (se FB 6 kap 6§). Det krävs med andra ord en hårdare prövning av avtal som innebär att vårdnaden skall vara enskild. Avtal om vårdnad lämpar sig inte för tidsbegränsade avtal då barnet inte under någon tid får stå utan vårdnadshavare. De enda tidsbegränsade avtal i detta sammanhang är interimistiska avtal i väntan på dom i vårdnad.

Föräldrarna skall tillhandahålla socialnämnden:

- barnets och föräldrarnas personbevis
- i förekommande fall tidigare avtal eller domar avseende vårdnaden

Innan prövning av avtal inleds bör socialnämnden kontrollera att denna är behörig. Den kommun där barnet är skrivet är behörig. Är barnet och/eller föräldrarna utländska medborgare krävs dessutom att barnet har sin hemvist i kommunen, Har föräldrarna vänt sig till en socialnämnd som inte har behörighet skall de hänvisas till rätt ställe.

För godkännande av vårdnadsavtal krävs:

- att avtalet är till barnets bästa
- att barnet är under 18 år och ogift
- föräldrarna kontrolleras i nämndens egna register
- att båda föräldrarna undertecknar avtalet och därigenom visar att de är eniga
- att avtalet är klart och tydligt och får endast i undantagsfall vara tidsbegränsat
- att barnet är folkbokfört i kommunen
- att föräldrarna är ense om att socialnämnden skall godkänna avtalet
- har barnet uppnått tillräcklig mognad skall även barnets vilja beaktas
- finns skäl i att inhämta upplysningar från annan socialnämnd eller från polismyndighet skall detta göras
- finns det anledning till att ställa villkor för boende och umgänge för att kunna godkänna avtalet, skall detta göras.

När socialnämnden har godkänt ett avtal skall meddelande **samma dag** lämnas till:

- skattemyndigheten
- försäkringskassan där vårdnadshavaren är skriven (vid gemensam vårdnad där modern är skriven)
- CSN om barnet är över 15 år.

Föräldrarna skall ha varsin kopia medan originalet arkiveras hos socialnämnden.

Avtal om boende

En av förutsättningarna för att träffa avtal om barnets boende är att föräldrarna har gemensam vårdnad. Växelvis boende är i detta sammanhang ett centralt begrepp vilket innebär att barnet bor i ungefär lika stor utsträckning hos båda föräldrarna.

Gränsdragningen mellan umgänge och växelvis boende är i vissa fall svår att göra. Vid växelvis boende utgår inget underhållsbidrag och avtal om umgänge kan inte heller träffas. För att en förälder skall räknas som boendeförälder skall barnet tillbringa minst 32% av sin tid hos denne förälder. Barnet skall även förvara sina tillhörigheter och ha sin huvudsakliga försörjning hos en förälder för att denne skall ses som boendeförälder. För barn under tre år rekommenderas inte växelvis boende då de ännu inte utvecklats i sinne för den rumsmässiga tidsuppfattningen. Boendeföräldern har inte rätt att flytta till annan ort med barnet utan att den andre föräldern godkänner det. Gemensam vårdnad innebär att föräldrarna skall vara överens i större frågor som rör barnet. Hit hör var barnet skall bo.

Föräldrarna skall tillhandahålla socialnämnden:
se avtal om vårdnad

Innan prövning av avtal inleds bör samma kontroll som vid avtal om vårdnad ske (se avtal om vårdnad).

För godkännande av boendeavtal krävs :
- att föräldrarna har gemensam vårdnad.
I övrigt samma villkor som vid avtal om vårdnad.

Föräldrarna skall underrättas om nämndens beslut och i förekommande fall även få en motivering till beslutet.

Avtal om umgänge

Står barnet under vårdnad av båda eller av en av föräldrarna, kan föräldrarna avtala om hur umgänget med den förälder barnet inte bor hos skall se ut. Föräldrarnas avtal kan endast avse den förälder barnet inte bor hos. Umgängesavtal kan inte skrivas vid växelvis boende. Det krävs inte att föräldrarna skall bo isär för att överenskommelsen skall godkännas i de fall föräldrarna avser att flytta isär. Vidare gäller grundprincipen att hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad. Har föräldrarna avtalat om umgänge, skall socialnämnden godkänna avtalet, om

överenskommelsen är till barnets bästa. Föräldrarna kan avgränsa avtalet till viss period. Detta kan vara lämpligt om föräldrarna vill pröva hur en överenskommelse fungerar.

Föräldrarna skall tillhandahålla socialnämnden:
se avtal om vårdnad.

För godkännande av umgängesavtal krävs:

- att avtalet är till barnets bästa
- att barnet är under 18 år och ogift
- föräldrarna har kontrollerats i nämndens egna register
- att båda föräldrarna undertecknar avtalet och därigenom visar att de är eniga
- att avtalet är klart och tydligt. Av avtalet måste framgå hur umgänget skall vara utformat, dvs tiden för umgänget anges såsom exakt tid för hämtning och lämning samt sista datum för sommarumgänge.
- att barnet är folkbokfört i kommunen
- att föräldrarna är ense om att socialnämnden skall godkänna avtalet
- har barnet uppnått tillräcklig mognad skall även barnets åsikt tas i beaktande
- finns skäl att inhämta upplysningar från annan socialnämnd eller från polismyndighet skall detta göras
- finns det skäl skall villkor ställas för godkännandet
- att avtalet avser umgänget med en förälder barnet inte bor tillsammans med

Delegation:

Godkännande av avtal gällande vårdnad, boende och umgänge.
Samordnare.

Beslut att ej godkänna avtal gällande vårdnad, boende och umgänge.
IFO-chef.